Ankenævnet for Forsikring

915/911/13-5

Den 6. maj 2013 blev i sag nr. 82.558:

xxx xxxxxxx
xxxxxxxxx xxx xxxxxx
xxxx xxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har livsforsikring i Topdanmark Forsikring A/S. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at yde dækning ved tab af erhvervsevne. Selskabets advokat henviser til, at klageren ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til invalideydelser og præmiefritagelse, såfremt klageren på grund af sygdom eller ulykke mister mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne. Såfremt erhvervsevnen grundet sygdom eller ulykke nedsættes med mindst halvdelen, er der ret til halve invalideydelser, men ingen præmiefritagelse. Der er en karenstid på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1984, bestod studentereksamen i 2003 og blev efterfølgende ansat som postomdeler. Den 16/10 2007 var hun involveret i et trafikuheld.

Af journaludskrift fra skadestue den 17/10 2007 fremgår bl.a.:

"**Resumeer**
…
Diagnoser:

Aktion:	DZ041 Undersøgelse og observation efter færdselsulykke
Vaccinationer	
Røntgen	J
Ulykkestidspunkt	16.10.2007 k1.21:30

2. 82.558

Skadetype ORTOPÆDISK KIRURGI
Pt. har været i et trafikuheld i går. Hun er undersøgt på … SGh. Føler dog ikke, dette har været en sufficient undersøgelse. Har stadig mange smerter og kommer derfor her i skadestuen.
Pt. fortæller, at de kørte på motorvej, ca. 110 km i timen, da der pludselig ligger cykler forude. Føreren bliver bange og kommer til at køre ind i et vejværn, hvorefter de bliver slynget rundt og ender i modsatte vejværn.
Pt, klager over smerter i nakken, især på hø. side. Endvidere er der smerter ved hø. skulder og ved hø. hofte. Hun fortæller, at hun bar sele. Under uheldet blev hun slynget ind i vinduet, hvor hun slog hovedet. Hun har ikke været bevidstløs på noget tidspunkt.
Pt. synes, at hendes ve. hånd har snurret lidt siden uheldet.

OBJEKTIVT
Der ses i ansigtet på ve. side 2 cm over margo suptaorbitalis en lille bule på ca. 2 cm i diameter. På toppen af bulen ses en lille blåmisfarvning, område på ca. 1 cm i diameter.
Øjne: Pupillerne runde og egale, reagerer nat. for lys. Der er nat. øjenbevægelser ifa. H-konfiguration.
Neurologisk er pt. intakt. Kranienerver II-XII undersøgt.
Ve. skulder: På posteriore del af skulderleddet ses en lille misfarvning og hævelse på ca. 2 cm i diameter. Pt. er øm svarende hertil. Endvidere ømhed fortil i skulderleddet.
Der er fri bevægelighed i skulderen og pæn kraft.
Ve. hofte undersøges: Der er fri bevægelighed, ingen misfarvning, pt. angiver at have ondt over m. gluteus maximus.

RØNTGEN
Der findes ingen tegn på fraktur i columna cervicalis. Billederne er også set af læge …

BEHANDLING/PLAN
Pt. får grundig commotiovarsel. Endvidere får hun afd.s standinstruks med hjem.
Hun kan henvende sig hertil, hvis hun bliver i tvivl om noget eller hvis hun får det dårligere.
Mht. nakken får hun en blød halskrave, som hun kan bruge den næste uge til 2 uger som smertelindring, hun skal bruge den *så* lidt som muligt og ikke om natten.
Hun rådes til at bruge tabl. Panodil 1 g x 4 og 400-600 mg Ipren x 3 dagligt de næste 7-10 dage, så hun er godt smertedækket.
Hvis dette ikke er nok, kan hun henvende sig til e.l.
Pt. er informeret om, at der formentlig er tale om spændinger i muskulaturen. Der er ingen brud.
Hvis pt. synes, der kommer tiltagende smerter eller at det kommer til at gå dårligere, skal hun henvende sig til e.l.
Hun afsluttes herfra."

Det blev herefter konstateret, at klageren havde været udsat for et whiplashtraume, og hun led efterfølgende af hovedpine, svimmelhed, smerter i nakke og skulder samt koncentrations- og hukommelsesproblemer. Hendes læge anførte i statusattest af den 24/6 2008 bl.a.:

"1. Statusbedømmelse på grundlag af patientjournal m.v.
A: Sygehistorie, diagnoser (latin og dansk), prognose. Evt. planlagt/igangværende behandling eller andre oplysninger af betydning for sagen
[Klager] har været sygemeldt på grund af følgerne efter whiplash - har været i kontakt med postvæsnet hvor hun er ansat for at få deltidsstilling omkring april/maj 2008, men det var der

ikke mulighed for. [Klager] er nu gravid med forventet normal barselsorlov den 16.09.2008. Er desuden fortsat generet af sin whiplash i form af svimmelhed, hovedpine, smerter i nakken, smerter med udstråling til skulderregionen.
Diagnosen er altså fortsat følger efter whiplash og det har ikke været muligt at finde et arbejde på nedsat tid hos postvæsnet og nu er [klager] højgravid, så jeg mener rent faktisk at hendes sygemelding dels på grund af graviditet og dels på grund af følgerne efter whiplash må være til normal barselsorlov, som vil træde i kraft den 16.09. 2008
Det er klart at genoptræningen kompliceres af højgraviditeten. På sigt mener jeg der er god prognose."

Der blev i forbindelse med undersøgelse af klageren den 13/7 2008 udarbejdet en speciallægeerklæring. Heri hedder det bl.a.:

"Resume:
et drejer sig om en 24-årig tidligere nakkerask kvinde, der 16.10.07 som bagsædepassager i bil, er involveret i et færdselsuheld på motorvej, hvor føreren af bilen forsøger at undvige to cykler, der lå på vejen, men mistede herredømmet og påkørte autoværn i begge sider. … Tilstanden har været uændret fra kort tid efter ulykken og frem til nu og der er stadig konstant hovedpine med periodisk forværring især ved fysisk aktivitet, hukommelses- og koncentrationsproblemer, øget irritabilitet og nedsat toleranceevne, næsten daglig svimmelhed således at skadelidte også vågner om natten pga. dette, konstante nakkesmerter med vekslende styrke samt konstante smerter svarende til højre skulderblad. Generne bevirker, at skadelidte har svært ved at klare vinduespudsning og også svært ved at overskue at skulle klare vasketøj. Her også svært ved at klare pasning af sin søn på 16 måneder og hun er derudover også gravid nu i uge 27. Føler sig ikke i stand til at klare fysisk belastende arbejde. Vil dog mene, at hun vil kunne klare et stillesiddende arbejde, såfremt der er mulighed for hyppige arbejdsstillingsskift, men har ikke forsøgt dette på nuværende tidspunkt.
Ved den objektive undersøgelse findes ømhed af de øvre tomtappe i halshvirvelsøjlen samt af nakkefæster, muskulaturen langs med halshvirvelsøjle og skulderågsmuskulatur. Endvidere ømhed af de øvre torntappe i brysthvirvelsøjlen og af muskulaturen langs med brysthvirvelsøjlen der. Der er fuldstændig fri bevægelighed i både nakke og brysthvirvelsøjle. Der er ikke tegn til nervepåvirkning.

Konklusion:
Skadelidte har ved ulykken pådraget en forvridning i halshvirvelsøjlen og har efterfølgende udviklet et kronisk smertesyndrom med de beskrevne gener til følge. Tilstanden har ikke ændret sig væsentligt fra få uger efter ulykken og frem til nu og må opfattes som værende stationær. Som situationen er i øjeblikket vil skadelidte ikke kunne klare et fysisk belastende arbejde, men det virker realistisk, at hun får gennemgået en arbejdsprøvning mhp. et ikke fysisk belastende arbejde, hvor hun har gode muligheder for hyppige arbejdsstillingsskift, hvilket jeg vil forvente, hun vil kunne klare, når hun har afsluttet sin graviditet og barselsorlov. Der er ikke behov for yderligere behandling, ud over den smertestillende medicinske behandling, som skadelidte er i gang med nu i form af tbl. Pinex dagligt.

Diagnose: følger efter forvridning i halshvirvelsøjlen (distorsio vertebrae cervicalis sequelae).
konisk smertesyndrom."

I statusattest af den 16/11 2009 har den udstedende læge bl.a. anført:

"Diagnosen er fortsat whiplash sequelae, og der er gået rimelig lang tid siden ulykken, hvorfor man må være noget skeptisk med henblik på prognosen.

Er i behandling hos neurologisk specialist … hvor hun er i behandling med Lamictal 100 mg x 2. Har desuden været hos kiropraktor og fysioterapeut samt taget almindelig smertestillende medicin.

B: Vurdering af helbredsforholdenes betydning for sagen (der angives **ikke** en vurdering af en evt. social ydelses art og omfang)
Jeg har ingen konkrete bud på, hvornår [klager] vil kunne genoptage arbejdet i arbejdsmarkedet og heller ikke på indenfor hvilket jobområde, men det må blive under hensyntagen til de begrænsninger, som whiplash har påført [klager], som beskrevet ovenfor."

Af kommunal arbejdsevnevurderingsjournal fremgår det den 3/12 2009 bl.a.:

"**Borgerens eget arbejdsperspektiv**
…
Vurderinger
Ressourcer
03-12-2009
Kladde
Resurser:
Det må vurderes at være en resurse, at [klager] er OBS på at hun sandsynligvis vil fungere bedst i et udendørs arbejde.

Barriere:
Det må vurderes at være en barriere for arbejdsmarkedet, at [klager] ikke har en fornemmelse af hvor meget hun vil kunne magte i en arbejdssituation, samt at hun ikke ser mulighed for at vende tilbage til ordinær beskæftigelse.

Konklusion
Vurderinger
Vurdering borgerens af kommentar
03-12-2009
Kladde
Ud fra ovenstående vurderes det, at [klagers] symptomer er så omfattende, at der ses risiko, for at hendes arbejdsevne er påvirket i en sådan grad, at hun ikke vil kunne magte et arbejde på ordinære vilkår. Der se i denne sammenhæng brug for en arbejdsprøvning med tæt opfølgning.

[Klager] henvises derfor til nærmere udredning ved det tværfagligeteam på …

d. 7.09.10
Forrevalideringsforløbet ved … afsluttes grundet nys om manglende stationært tidspunkt.
Der er fortsat behandlingsmulighed for depressionstilstand og hovedpinetilstand jf. specifik-helbredsattest fra egen læge d. 23.08.10 og status fra hovedpineklinikken i … d. 23.08.10.
Udredning af arbejdsevnen kan pt. ikke fortsætte grundet manglende stationært tidspunkt.
Udredningen på nuværende tidspunkt vil simpelthen ikke give et retvisende billede af arbejdsevnen på sigt."

Klageren blev som følge af sit fravær afskediget fra sin stilling som postomdeler pr. 31/1 2010. Hun påbegyndte i maj 2010 et praktikforløb på en naturskole 9 timer ugentligt. Om praktikforløbet fremgår det af de kommunale akter den 22/6 2010 bl.a.:

"**Løbende opfølgning efter dagpengelovens kapitel 6.**
Opfølgningen er foretaget den 22.06.10 ved individuel kontakt.

Notat om samtalen / opfølgningen:
Der var fælles møde på …: [Klager, hendes mand, … - fra …, … - fra … og ut var til stede.

… gennemgik [klagers] praktik forløb ved Naturskolen …

Det fremgik at [klager] har haft et godt praktikforløb indtil nu. Hun har følt sig godt tilpas og har befundet sig godt med arbejdsopgaverne. Der har dog været enkelte opgaver hun ikke har kunnet magte fysisk.
[Klager] har øget sin arbejdstid fra 12 timer om ugen til 16 timer om ugen.

[Klager] oplyser, at hun i praktikken hurtigt bliver meget træt og får hovedpine. Det har betydet, at hun har haft svært ved at indgå i sociale sammenhænge, i det energien ikke har været der til det.
Computer arbejde og fysisk arbejde har vist sig at fremprovokere hovedpine og smerter i nakken. [Klager] oplyser at hun er helt 'færdig', når hun kommer hjem fra praktik.

… og … oplyser, at de vurdere, at der nu er behov for at se [klager] i en ny og praktik der kan beskrive [klager] bedre i forhold til det berede arbejdsmarked.
[Klager] er meget åben i forhold til fremtidig praktik. Hun ønsker bare at få klarlagt sin arbejdsevne hurtigst muligt. Flere forskellige praktik muligheder har været drøftet. De fleste er dog blevet afvist, da de ikke har kunne tilgodese [klagers] skånehensyn i tilstrækkeligt omfang."

Klageren blev den 25/6 2010 undersøgt af en specialist og supervisor i neuropsykologi.

Af undersøgelsen fremgår bl.a.:

"**Sammenfatning og konklusion:**
…
Har i hverdagen vanskeligt ved at klare de almindelige daglige opgaver. Har vedvarende hovedpine og smerter i nakke og skulder. De fleste aktiviteter forværrer smerterne. Hun bliver hurtigt træt, er ukoncentreret og glemsom og oplever sig distanceret fra omgivelserne, lidt som en zombi.
Har april/maj 2010 været i virksomhedspraktik og står overfor arbejdsprøvning. Har klaret det godt og været glad for at komme i gang. Startede med 9 timer/uge og skal fremover arbejde 16 timer/uge.

Klinisk fremstår hun umiddelbart uden koncentrations- eller hukommelsesvanskeligheder under samtale. Fremstår mimikfattig og er grådlabil. Der bemærkes ingen tendens til appel eller aggravation ift. sine vanskeligheder. Koopererer godt i testsituationen. Udtrættes hurtigt.

Testresultaterne viser usikker, let nedsat umiddelbar spændvidde og koncentration - specielt ved samtidigt tempokrav, moderat nedsat mentalt tempo samt let nedsat indlæring og hukommelse.

Samlet finder aktuelle undersøgelse således lettere kognitive vanskeligheder efter trafikulykke oktober 2007. Herudover er der relativt udtalte symptomer på en depressiv problematik.

Jf. sagsakterne er [klagers] vanskeligheder vurderet som følger efter forvridning i halshvirvelsøjlen. Symptombilledet umiddelbart i forbindelse med ulykken peger på, at [klager] pådrog sig en lettere commotio og det er min vurdering, at de nuværende vanskeligheder i hvert fald delvist er følger efter hjernerystelse.

Der er således aktuelt såvel elementer af et postcommotionelt syndrom (hovedpine, koncentrations- og hukommelsesvanskeligheder) som en kronisk smerteproblematik med indirekte negativ indvirkning på såvel kognitive funktioner som emotionel tilstand.

Prognosen er vanskelig at vurdere men der kan, selv efter en længere årrække, ske bedring i smertetilstanden, hvilket må forventes at indvirke positivt på kognitiv funktion.
Hertil kommer, at [klager] formodentlig kunne profitere af terapeutisk behandling for de depressive vanskeligheder. Der vil dog varigt være lettere postcommotionelle følger.

I forhold til erhvervsevne vurderes at IF på nuværende tidspunkt i et vist omfang vil kunne varetage arbejde, der ikke stiller krav til højt tempo, vedvarende tilegnelse af viden eller fysisk belastning af nakke og skulder. På sigt er der fortsat mulighed for bedring i funktionsniveauet."

Klageren blev herefter henvist til værkstedspraktik 16 timer ugentligt på et saltcenter med henblik på afklaring af hendes arbejdsevne med start den 28/6 2010. Efter praktikforløbets afslutning vurderede kommunen den 6/9 2010 bl.a.:

"Opfølgningen er foretaget den 6.09.10 ved individuel kontakt.

Notat om samtalen / opfølgningen:
…
Efterfølgende helhedsvurdering (dagpengelovens § 15 samt retssikkerhedslovens § 6)

Uarbejdsdygtighed:
På baggrund af sagens oplysninger, herunder oplysninger fra lægekonsulent og jobkonsulent, er der foretaget en vurdering af uarbejdsdygtigheden, evt. i bred forstand

Speciallæge erklæring fra neuropsykolog juni 2010.
Speciallæge erklæring fra neurokirurg d. 14.07.08.
status fra ... neurolog
Status fra egen læge d. 24.06.08.

Specifik helbredsattest fra egen læge d. 23.08.10.
status fra hovedpineklinikken d. 23.08.10

Det er vurderet at sygdommen medfører følgende arbejdsrelevante funktionsbegrænsninger og skånebehov:
Der er skånehensyn for fysiskbelastende arbejde, monotont arbejde og stillesiddende administrativt arbejde.
Aktuelt er der ydermere skånehensyn forbundet med let depression.

Der kan peges på følgende jobfunktioner på arbejdspladsen eller indenfor det/de relevante uddannelses- og beskæftigelsesområder:

Ud fra [klagerens] både fysiske og psykiske symptomer og begrænsninger vurderes det, at [klageren] aktuelt er ude af stand til at varetage et hvilket som helst arbejde på ordinære vilkår.

På den baggrund vurderes det at:
Sygdommen medfører fuld uarbejdsdygtighed, idet der lægges vægt på hendes fysiske tilstand.

Samlet vurdering af arbejdssituation og behov for indsats:
På baggrund af uarbejdsdygtigheden, er der foretaget en vurdering af beskæftigelsessituationen og behovet for indsats.

- *Det vurderes at arbejdsevnen er nedsat. Afklarende foranstaltning kan pt. ikke fortsættes grundet manglende stationær tidspunkt.*

Der vurderes *ikke* at være behov for anden form for indsats i forhold til sygemeldte, herunder indsats i forhold til sygemeldtes familie."

Klageren var i mellemtiden den 19/8 2010 til undersøgelse på neurologisk ambulatorium. Af ambulantepikrisen fremgår bl.a.:

"25-årig kvinde ... bliver slynget frem mod sideruden da de ruller rundt i trafikuheld og har kortvarigt amnesi efterfølgende, commotio symptomer med kvalme og opkastningstendens og efterfølgende haft nakkesmerter og hovedpine og koncentrationsbesvær, som fortsat er tilstede og har gjort at pt. ikke har været i stand til at vende tilbage til arbejdet. Har dog i mellemtiden fået et barn og har nu 2 børn på 2 og 3 år og efter dette haft en vægtøgning på 20 kilo, svært ved fysisk aktivitet og bliver hurtigt udtrættet og også oplevet forværring af hovedpinen i forbindelse med dette.
VAS mellem 7 - 9 og score maks. på 4 ud af 6 items i HIT 6 skalaen.
Har gået hos ... og her forsøgt Lamotrigin og Migea Rapid samt Amitriptylin beh. uden effekt på hovedpine. Anfører at hvis hun får en god søvn kan det nogen gange lindre og kiropraktorbeh. kan have en virkning op til 2 uger efter, som gør at hun bedre kan fungere i dagligdagen. Får ikke øvrig medicin. Allergisk overfor kolofonium (harpiks), som hun er blevet i forbindelse med sit postarbejde og har svært ved at vende tilbage til dette.
Har været undersøgt ved både neurokirurg ... samt ved neuropsykologisk undersøgelse i forsikringsøjemed og også været til samtaleterapi om konfliktløsning ved psykolog i år via et kommunetilbud i ... via Jobcentret.
Pt. er nu i arbejdsprøvning. Der kører fortsat forsikringssag omkring uheldet.
Kommer sammen med mand til undersøgelse.

Øvrige organer
Ingen klager.

Objektivt
Vågen, klar, orienteret, relevant.
Cranium, ansigt: Ikke nakke-/rygstiv.
Øjne: Frie øjenbevægelser, egale pupiller, normal lysreaktion også konsensuelt, normalt synsfelt.

Øvrige kranienerver
Upåfaldende.

8. 82.558

Columna cervicalis: Præsterer normal nakkebevægelighed anteriort og posteriort ved rotation mod højre let nedsat nakkebevægelighed, ømhed i venstre side, øget muskulær konsistens specielt over skulderåget, men først ved EM-grafisk undersøgelse afsløres ret dyb dyston aktivitet op til 480 turns/sec. med høj amplitude 320 mikrovolt.
OE og UE: Med normal kraft, tonus og trofik. Svage til mgl. dybe reflekser uden sideforskel. Ikke Babinski eller ækvivalenter. Normal sensibilitet, normal tonus, normal diadokokinese og finger tapping.
Gang incl. tå og hælgang + liniegang og Romberg: Upåfaldende."

I helbredsattest underskrevet den 23/8 2010 anførte den udstedende læge bl.a.:

"C: Objektiv undersøgelse, diagnoser og prognose
Fremtræder vågen og klar, BT 130/75.
Nakkebevægelighed normal, muskulatur kun med marginal ømhed. Angiver at bevægelighed er bedret en del efter botox behandling. Pupiller nat.
Psykisk fremstår pt lidt grådlabil når snakken falder på den langvarige hovedpineproblematik. Stemningsleje let forsænket, normal mimik og psykomotorisk tempo. Ingen døds- eller selvmordstanker.

Opfylder ICD 10 kriterier til en let depression. Desuden Cephalgia posttraumatica chronica.

Jeg synes selvfølgelig at vi er nødt til at køre hele vejen igennem med behandling i ... og udtømme de behandlingsmuligheder, man har derfra. Som anført synes jeg man skulle overveje en antidepressiv behandling sideløbende. Pt vil overveje dette.

Eftersom tilstand har varet snart 3 år, er jeg desværre lidt pessimistisk hvad angår behandlingerne i ..., men selvfølgelig skal det prøves til ende.
Såfremt man ej heller her kan bedre væsentligt på situationen skal der efter min mening arbejdes videre med det psykiske - herunder en glimrende ide med det opstartede psykologforløb. Formentlig er der andre tilbud via jobcenter hvor der kan arbejdes med de psykiske problemstillinger.
I hvert fald er det svært at forestille sig, at pt via forløbet i ... kan opnå fuld arbejdsdygtighed i forhold til det brede arbejdsmarked. Dette vurderer jeg ud fra de meget brogede symptomer og det faktum, at vi trods talrige behandlingsforsøg står med en uændret symptomatologi på snart 4. år.

D: Vurdering af helbredsforholdenes betydning for sagen (der angives ikke en vurdering af en evt. social ydelses art og omfang)
Kommer vi ingen vegne med behandlingsforløb i ... og af en evt antidepressiv behandling, må man vel betragte pt's funktionsniveau for værende varigt nedsat og så finde det maximale antal timer pt magter at arbejde, ligesom det oplagt skal være en jobfunktion uden tunge løft eller belastninger for ryg og nakke."

Klageren var i perioden fra den 14/5 2012 til den 18/6 2012 på et virksomhedspraktikophold på en rideskole. Af bekræftelse af tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats fra jobcenter den 7/5 2012 fremgår, at det langsigtede mål med opholdet var ordinært arbejde, mens det kortsigtede mål var afklaring af klagerens arbejdsevne, herunder op-

træning af faglige, sociale og/eller sproglige kompetencer. Om opholdet fremgår det i kommunal journalrapport bl.a.:

"Dato: 27-07-2012
...
Praktikopfølgning
...
Basisoplysninger for denne praktik
Praktiksted og periode: ... Ridecenter v. ..., 14.05.12 - 18.06.12.

Formål med praktikken: Afklaring og opkvalificering af arbejdsevne efter afsluttet behandling. Herunder om der er mulighed for beskæftigelse på rideskole med handicapridning og ikke fysisk belastende opgaver.

Skånehensyn
Kendte skånehensyn (Fra lægepapirer eller fra bestillingen af praktikken)

Der er skånehensyn i fht. følger efter piskesmæld, herunder kronisk hovedpine, samt følger efter skade i højre skulder. Der er skånehensyn i fht. tungt, fysisk og / eller monotont arbejde, [Klageren] giver udtryk for at have koncentrations- og hukommelsesproblemer, problemer med at fastholde opmærksomheden, kan ikke klare stress og pres, støj og skærmarbejde, også at se tv. Hun har desuden allergi overfor kemikalier, tryksværte, harpiks, sæbe og flere andre uspecificerede ting, som giver udslet på hænder.

Skånehensyn, der har vist sig i praktikken.

[Klageren] giver udtryk for, at hun får øgede smerter i nakke og højre skulder af alle opgaverne, men især af at klippe man og hove på hestene og rydde op og gøre i rummet med ride udstyr. Adspurgt, fortæller hun, at hun inden praktikstart også altid havde konstant hovedpine og smerter i nakke og skulder, men nu har været hos egen læge og fået stærkere smertestillende, nemlig Codein 4-6 stk. dagligt, h.h.v. 2 stk. morgen, middag og aften, som hun skal tage i stedet for Panodil.

Hjælpemidler, mentor og personlig assistance.

Der er ikke forsøgt med hjælpemidler, idet arbejdsgiver understreger, at de stillede opgaver er lette og *ikke* er fysisk hårde opgaver, og der, hvis der skulle personlig assistance på, stort set ikke ville være noget tilbage til [klageren].

Arbejdsopgaver / arbejdsfunktioner
Beskrivelse af konkrete arbejdsopgaver og måden de udføres på.

Opgaverne har i forbindelse med handicapridning 2x ugtl. været at hente heste ind fra folden, sadle dem op (varighed ca. 1 time) og trække med hestene ca. 1 time. Der ud over har [klageren] ryddet op og gjort rent i sadelrum, fejet støv ned i ridehallen (op til øjenhøjde), hentet heste ind og klippet man og hove og striglet dem. Det drejer sig om mellemstore heste, hvor [klageren], når hun klipper man, arbejder ca. i brysthøjde og når hun klipper hove arbejder foroverbøjet i siddende arbejdsstilling. Ved handicapridning, trækker [klageren] med højre hånd.

[Klageren] giver udtryk for, at rammerne og alle muligheder er der, for at hun kan udføre opgaverne i stille og roligt tempo. Det er hårdt at trække til handicapridning, idet man vender

hovedet mange gange, for at tale med den handicappede. At hente heste ind og sadle op er ok. Alle andre opgaver er for hårde. Alle opgaver er belastende for [klagerens] højre skulder. Ud over det, føler [klageren] et stort pres om morgenen, når hun skal have sine børn klar til at komme af sted; hun har ikke meget overskud og har svært ved at håndtere pres og krav.

Arbejdsgiver giver udtryk for, at opgaverne er lette og *ikke* er fysisk hårde opgaver og at [klageren] har mange skift i løbet af en dag. [Klageren] er enig i dette.

Arbejdstid
Beskrivelse af arbejdstiden, formelle og uformelle pauser gennem forløbet og slutteligt.

Aftalt arbejdstid: mandag 09.00 - 12.30, tirsdag 09.00 - 12.30 og torsdag 09.00 - 12.00, i alt 10 timer.

[Klageren] er mødt, som aftalt. Hun har holdt 2-3 pauser á 5 min. Dagligt, dermed en effektiv arbejdstid på 2.75 - 3.25 timer dagligt / 9.25 timer om ugen.

Fridagene bruger [klageren] til at restituere og ordne de mest nødvendige huslige ting, som vasketøj og oprydning.

[Klageren] er i perioden mødt 10 dage ud af 13 mulige. Der har været 1 sygedag pga. forkølelse og 2 sygedage pga. voldsomme smerter i højre skulder og nakke.

Faglige / praktiske kompetencer
Beskrivelse af faglige og praktiske kompetencer som de kommer til udtryk i praktikken.

Arbejdsgiver giver udtryk for, at [klageren] har masser af kompetencer til at arbejde et sted som hér, både fagligt og personligt; deres heste har aldrig været så flot trimmede, som nu.

Personlige/sociale kompetencer
Beskrivelse af personlige og sociale kompetencer som de kommer til udtryk i praktikken.

Arbejdsgiver giver udtryk for, at [klageren] har formået, udadtil at vise overskud til både de handicappede og børnehavebørnene og har talt med sine kollegaer.

[Klageren] giver udtryk for, at hun er glad for arbejdet og arbejdspladsen.

Effektivitet / kvalitet
Arbejdsgivers og praktikantens vurdering af arbejdets udførelse - mængde / kvalitet.

Arbejdsgiver giver udtryk for, at [klageren] er rigtig dygtig, deres heste har aldrig været så flot trimmede, som nu, og [klageren] har formået, udadtil at vise overskud til både de handicappede og børnehavebørnene.

Øvrige forhold af betydning for arbejdsevnen
Herunder: borgers arbejdsmarkedsperspektiv i aktuelle job, sociale forhold, helbredsforhold, fritidsliv, misbrug m.m.

[Klageren] giver udtryk for, at hun gerne vil arbejde, da det giver hende livskvalitet og får hende til at føle, at hun er noget værd. Hun ønsker sig ikke et dumme-arbejde, vil gerne bidrage personligt, også.

[Klageren] har i mange år været kirkesanger og synger fortsat i ca. 1 time om ugen om søndagen, da dette giver hende livskvalitet og en lille indtjening.

Adspurgt om, hvad [klageren] foretager sig efter endt arbejdsdag, fortæller [klageren], at hun, inden hun henter sine børn, kører hjem og hviler sig 1½-1½ time, hvorefter hun føler sig mindre træt, men desværre ikke har færre smerter. Hun er nødt til at hvile sig, for at have overskud til sine børn på 3 og 5 år. Hun *prøver* at have overskud til børnene og laver stille ting med dem, når de er hentet.

[Klageren] oplever at skulle kæmpe sig igennem vasketøj og de mest nødvendige huslige opgaver, men ikke har overskud til rengøring og madlavning, hvorfor familien ofte må klare sig med lette retter, som pitabrød, hotdogs, rugbrød m.m. Der er ikke økonomi til færdigretter. [Klageren] oplever at have fået en kort lunte, især om morgenen, hvor familien skal ud af døren. Det er et pres for hende, at skulle nå det til klokkeslæt.

Medens [klagerens] mor levede, hjalp denne med de praktiske opgaver under praktikken i ... i 2010, men [klageren] har ikke længere mulighed for hjælp igennem sit netværk, da hendes far heller ikke er rask, og søster bor i London. [Klagerens] ægtefælle tager tidligt af sted og kommer sent hjem hver dag, da han er familiens forsørger. Han arbejder som sælger i ... og arbejder i op til 80 timer om ugen.

Jobkonsulentens foreløbige vurdering
Foreløbig vurdering.

Det vurderes, at praktikken ikke er optimal i fht. til [klagerens] skånehensyn, men at det samtidig bliver rigtig vanskeligt at finde en praktik, som *kan* tilgodese hendes skånehensyn, da [klageren] er ufaglært, har mange skånehensyn og ikke har meget overskud. Hun virker meget smerteplaget, er ikke appellerende, men virker reelt belastet og undertegnede er bekymret for familien som helhed, da [klageren] i øvrigt fortæller om, at hendes mand er begyndt at få stressrelaterede symptomer.

Vurderes det at målsætningerne /planen kan opnås / gennemføres?

Det vurderes ikke realistisk, at [klageren] vil kunne øge sin arbejdsevne indenfor dette arbejdsområde. Det vurderes særdeles vanskeligt, i det hele taget at få øje på et arbejdsområde, indenfor hvilket [klageren] vil kunne blive selvforsørgende, hvis ikke der er behandlingsmuligheder for de helbredsmæssige problemstillinger, hun har.

Aftaler om reviderede målsætninger / plan til næste gang.

Det aftales, at [klageren] i den næste periode, for at aflaste sin højre skulder, skal prøve at trække hestene med venstre hånd, ved handicapridning.

Der aftales endvidere, at [klageren] får fleksibel arbejdstid med ½ time, med henblik på at afhjælpe det pres, hun oplever om morgenen. Hun skal endvidere være mere opmærksom på at holde pauser 5-10 minutter hver time, hvor hun er opmærksom på at strække ud og slappe af i nakke og skulder, mhp. at mindske smerteniveauet."

Af sociallægeligt notat af den 30/7 2012 fremgår bl.a.:

"Vurdering

Der vurderes at være tale om et kronisk smertesyndrom med baggrund i følger efter piskesmældslæsion og hjernerystelse med deraf følgende kognitive vanskeligheder. Der er forsøgt en lang række behandlingsmetoder, og behandlingsmulighederne vurderes som udtømte. Efter mere end 4 år må tilstanden siges at være stationær og prognosen dårlig, såfremt [klageren] belastes over evne. Der er varige skånehensyn i form at undgå fysisk belastende arbejde med løft, må ikke udføre repetetivt, ensidigt arbejde. [Klageren] vurderes at have behov for rolige, støjfri omgivelser i en lille og kendt gruppe af kolleger. Arbejdstempoet bør være roligt med kendte strukturerede opgaver. Det er ikke tilrådeligt med længere tids arbejde ved computer. Jeg skønner, at [klageren] ikke bør beskæftiges ved job, hvor hun har ansvar for andre. Alene af den grund finder jeg ikke, at rideskolen for fysisk handikappede er en optimal praktikplads. Graden af funktionsevne i forhold til arbejdsmarkedet tilrådes afprøvet med en ny mindre fysisk belastende praktik, således som jobkonsulenten allerede har peget på. Jeg finder ikke aktuelt behov for at indhente yderligere lægelige oplysninger."

I perioden fra den 21/8 2012 til den 14/9 2012 var klageren i praktik på en skolefritidsordning. Om opholdet er det i kommunal journalrapport bl.a. anført.:

"Dato: 14-09-2012
...
Praktikopfølgning
...
Basisoplysninger for denne praktik
Praktiksted og periode. ... SFO, ..., v. ... den 21.08.12 - 14.09.12.

Formål med praktikken. Afklaring og opkvalificering af arbejdsevne efter afsluttet behandling i aktuelle praktik med vidtgående hensyntagen til skånehensyn.

Skånehensyn
Kendte skånehensyn (Fra lægepapirer eller fra bestillingen af praktikken)

Der er skånehensyn i fht. følger efter piskesmæld, herunder kronisk hovedpine, samt følger efter skade i højre skulder. Der er skånehensyn i fht. tungt, fysisk og / eller monotont arbejde, [klageren] giver udtryk for at have koncentrations- og hukommelsesproblemer, problemer med at fastholde opmærksomheden, kan ikke klare stress og pres, støj og skærmarbejde, også at se tv. Hun har desuden allergi overfor kemikalier, tryksværte, harpiks, sæbe og flere andre uspecificerede ting, som giver udslet på hænder.

Skånehensyn, der har vist sig i praktikken.

[Klageren] har i perioden erfaret, at hun ikke kan smøre alle sandwich på én gang, ca. 1 time, hvilket bliver for ensidigt for venstre skulder og for stationært for nakke. Det er derfor aftalt, at hun skal holde 2 pauser undervejs, hvor hun pakker maden væk og laver en anden opgave, inden hun fortsætter.

[Klageren] giver udtryk for, at hun har svært ved at rumme at møde mange nye mennesker, når hun starter et nyt sted, hvilket udtrætter hende meget. Hun har endvidere svært ved at holde ud, når der er støj omkring hende, hvilket forværrer hovedpinen.

Hjælpemidler, mentor og personlig assistance.

U.t. har besøgt arbejdspladsen den 03.09.12 mhp. at vurdere arbejdspladsindretning. [Klageren] har mange forskelligartede opgaver i løbet af en dag og er derfor næsten konstant i bevægelse, hvorfor hendes arbejde altid er afvekslende og hun sjældent arbejder i samme stilling i mere end 10 min. ad gangen.

[Klageren] er opmærksom på at arbejde med sænkede skuldre, når hun står ved køkkenbord og skræller gulerødder (højst ½ time 1-2 gange om ugen), smører sandwich/rugbrød (højst 1 gang om ugen) eller lægger vasketøj sammen (højst 1 vask dagligt). Hun er opmærksom på at gå ned i knæ, når hun tømmer vaskemaskine (højst 1 vask dagligt / små klude). Når hun vander blomster 1 gang om ugen, er de alle under albuehøjde, undtagen 1- 2 i hvert rum. [Klageren] står da op på en stol, for at undgå at løfte vandkanden op over skulderhøjde.

Arbejdsopgaver / arbejdsfunktioner

[Klageren] er fysisk placeret i ... SFO, som er delt op i 3 afdelinger, beliggende i 3 sammenhængende bygninger, tidligere inspektør- og pedelbolig. Opgaverne er bl.a.: tømme eller fylde opvasker, vande blomster, tømme vaskemaskine, lægge vasketøj sammen (små klude til hænder), lægge klude i skuffer, kigge efter og/eller fylde op med papir på toiletter, skrælle gulerødder(1-2 dage ½ time ugentligt), lave sandwich ca. 90 stk. (1 gang ugentligt), rydde op i legetøjsskuffer, vaske Lego i opvasker, m.m.

Arbejdstid
Aftalt arbejdstid: man-tirs-tors-fredag kl. 10.00 - 12.30, i alt 10 timer. Onsdag fri.

[Klageren] er mødt, som aftalt. Hun har, ved besøget den 04.09.12 holdt 3-4 pauser á 5-10 min. dagligt, og siden efter aftale holdt en lille pause efter hver opgave, 5-10 min., hvor hun puster ud og får skuldrene ned, sidder ikke ned hver gang.

Fridagene bruger [klageren] til at restituere og ordne de mest nødvendige huslige ting, som vasketøj og oprydning. [Klageren] er i perioden mødt 13 dage ud af 14 mulige. Hun har haft 1 sygedag pga. feber.

Faglige / praktiske kompetencer

Arbejdsgiver giver udtryk for, at hun synes, det er gået godt i perioden. Personalet er glade for de opgaver, [klageren] laver; det giver god mening.

[Klageren] giver ligeledes udtryk for, at hun synes, det er gået godt; her er stille og roligt og ingen pres. Det er ikke opgaverne, der gør det svært, det er ikke fysisk hårdt hér, [klageren] føler, at det er opgaver, hun kan holde til, tænker ikke, at det kan blive lettere, end det.

Personlige/sociale kompetencer

Arbejdsgiver giver udtryk for, at personalet oplever, at [klageren] er en rigtig sød pige, at hun har kampånd og gerne VIL arbejde, men bliver bremset i nogen ting; der er stor respekt omkring dette.

[Klageren] giver udtryk for, at hun har brugt meget energi på at møde så mange nye mennesker i starten, men at det er godt at tale med andre mennesker i løbet af en dag, frem for at gå hjemme.

Effektivitet / kvalitet

Arbejdsgiver giver udtryk for, at opgaverne bliver løst til u.g.; f.eks. har [klageren] lavet et fad med rugbrød, hvor hun har lagt de smurte brød i mønster som en blomst, til stor forundring for børnene.

Øvrige forhold af betydning for arbejdsevnen

Arbejdsgiver fortæller, at personalet har henvendt sig til hende, de kan se, når [klageren] har en dårlig dag. Denne vurderer ikke, at det er tiden at øge timetallet endnu.
Adspurgt, fortæller [klageren], at hun ikke når det, hun skal i hverdagene derhjemme; opgaverne hober sig op. Der bliver f.eks. sjældent gjort rent og aldrig pudset vinduer. Hun føler sig stadig lige så ødelagt, når hun kommer hjem, som da hun var i forrige praktik på rideskolen, er mentalt træt, hvilket forværrer hovedpinen. De smertestillende hjælper kun en smule. Hun kan også mærke fysisk, at opgaverne i hjemmet bliver mere sammenpressede.

Når hun kommer hjem fra arbejde er klokken ca. 12.45, hun spiser og tager smertestillende medicin, hviler sig en times tid, hvilket ikke dækker hendes behov, men er det, hun prioriterer, for at kunne hente sine børn kl. 15.30-16.00 i børnehaven. Hun magter dog ikke altid at få noget lavet efter sit hvil. To af ugens hverdage har [klageren] prioriteret at tage med sine børn til gymnastik sammen med deres kammerater, disse dage består aftensmaden af rugbrød og [klageren] er bagefter så udkørt af den lange dag og al den larm i gymnastiksalen, at hun går i seng kl. 20.00. De andre dage forsøger [klageren] at få lavet varm mad, men giver udtryk for, at det kræver planlægning, for at hun kan overkomme det.

Jobkonsulentens foreløbige vurdering
Der er i denne praktik alle muligheder for, at [klageren] kan tilrettelægge arbejdsopgaverne på en måde, så hun hele tiden kan veksle imellem opgaverne, holde pauser efter behov og tilgodese sine skånehensyn. Det er ikke muligt at finde en arbejdsfunktion, som vil være mere skånsom, end aktuelle, eller lignende piccoline-funktion, hvor [klageren] har mange forskelligartede ikke-fysisk belastende opgaver for nakke og skulder og er i bevægelse, således, at hendes arbejdsstillinger aldrig er stationære. Arbejdstidens placering er passende i fht. at [klageren] ikke behøver at være presset om morgenen og også kan nå hjem og hvile sig, inden hun henter sine børn.

Arbejdstidens placering er endvidere tilrettelagt, således at [klageren] møder ind i et tidsrum, hvor børnene er i skole og derfor ikke opholder sig sammen med [klageren]; der er stille i SFO' en, bortset fra nogle få af personalet; [klageren] skal således kun forholde sig til et minimum af andre mennesker.

Vurderes det at målsætningerne /planen kan opnås / gennemføres?

Det vurderes, at [klageren] arbejder målrettet med at få indlagt pauser og veksle imellem opgaverne på en hensigtsmæssig måde; hun er meget åben overfor u.t.' s anvisninger.

Aftaler om reviderede målsætninger / plan til næste gang.

[Klageren] ønsker allerede på nuværende tidspunkt at øge sin arbejdstid med ½ time dagligt, mhp. at komme hurtigt nærmere en afklaring af sin arbejdsevne, nemlig til 12 timer om ugen.

Vi aftaler, at arbejdsgiver skal tænke nogle flere opgaver ind til [klageren], evt. i forbindelse med lærernes køkken og lærerværelse."

15. 82.558

Klagerens advokat indbragte den 10/5 2012 sagen for nævnet. I brevet har hun bl.a. anført:

"Det kan oplyses, at sagen på nuværende tidspunkt skal sendes i Arbejdsskadestyrelsen på ny da min klient afventer en arbejdsprøvning. Dog kan jeg se af skrivelse af 28. januar 2011 fra min klients tidligere advokat, at han har oplyst, at sagen vil blive sendt i Ankenævnet til bedømmelse.

Jeg har kontaktet Ankenævnet og oplyst, at der ikke verserer en sådan sag, så med mindre der allerede er taget stilling til sagen skal jeg venligst anmode om at modtage en kopi af denne afgørelse.

Min klient har været udsat for en trafikulykke den 16. oktober 2007. Hun har været i arbejde, med sygemeldinger. Først 31. januar 2010 blev hun fyret fra sit arbejde. I den periode har arbejdet været afbrudt på grund af sygdom samt 2 gange barselsorlov. Speciallæge ... har udtalt, at min klients situation allerede i 2008 var at betragte som stationær.

Trods min klient ikke har været i en arbejdsprøvning, hvor der er taget klart stilling til, hvad hun kan klare og ikke klare, mener jeg ud fra de lægelige oplysninger, at der er dokumentation for, at hun ikke kan arbejde hverken fuld tid eller halv tid. Derfor mener jeg hendes erhvervsevne siden ulykken har været nedsat til 1/3 eller til halvdelen.

Speciallæge ... skriver i sin konklusion, at min klient ikke kan klare et fysisk belastende arbejde, men at der er mulighed for at hun kan klare et mindre belastende arbejde når hun har afsluttet sin barselsorlov.

Allerede af den grund er der dokumentation for at min klient ikke kan arbejde fuld tid på grund af generne efter ulykken.

Økonomisk situation vender jeg tilbage med en opgørelse omkring.

Ifølge arbejdsvurderingsjournalen er min klient arbejdsprøvet og godkendt til at kunne arbejde i 16 timer pr. uge, hvilket ikke er en fuldstændig arbejdsprøvning, men en sikker indikator for, at min klient langt fra kan klare arbejde noget der ligner halv tid når prøvningen kun går på de 16 timer.

Min klients økonomiske situation har siden ulykken medført hendes store tab alene grundet ulykken som ikke kan tilskrives hverken graviditeten eller hendes barsel da hun havde godt barselsvilkår på sit arbejde.

Jeg skal derfor bede Dem om at vurdere hvorvidt Topdanmark er berettiget til at afslå min klients krav."

Selskabets advokat har i brev af den 18/7 2012 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"**Sagsfremstilling**

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt klager fra den 1. september 2009 - alternativt fra den 1. maj 2010 (tre måneder efter opsigelse fra arbejde den 31. januar 2010) - og fremefter har opfyldt betingelserne for udbetaling af ydelser samt præmiefritagelse under den hos selskabet tegnede forsikring med erstatning og nedsat erhvervsevne.

Forsikringen giver ret til halv udbetaling ved 50 %'s erhvervsevnetab og ret til hel udbetaling ved et erhvervsevnetab på 2/3 eller mere. Der er en karensperiode på tre måneder fra det tidspunkt, hvor forsikrede opfylder betingelserne for at få forsikringsydelsen, dog tidligst fra første lægekontakt. Udbetalingen begynder først, når forsikredes erhvervsevne har været nedsat med halvdelen eller mere uafbrudt i hele karensperioden, jf. pkt. 6 i vedlagte forsikringsbetingelser og forsikringsmeddelelse, der vedlægges som **bilag ...**

Ved ansøgning af 29. januar 2010 anmodede klagers advokat selskabet om præmiefritagelse og udbetaling fra forsikringen. Det er anført i brevet og erklæring underskrevet af klager den 17. februar 2010, jfr. **bilag ...,** at klager var kommet til skade ved et biluheld den 16. oktober 2007 og skulle have påbegyndt arbejde den 27. august 2009 efter endt forældreorlov, men var forhindret heri pga. gener, hvorfor det var advokatens opfattelse, at der skulle udbetales forsikringsydelser fra den 1. september 2009 og fremefter.

Selskabet udbad sig i den forbindelse yderligere oplysninger og indhentede bl.a. akter fra Jobcenter ..., der vedlægges som **bilag ...**

Ifølge arbejdsevnevurderingsjournal ajourført den 18. november 2009, side 2/12, fremgår, at klager havde færdiggjort sin matematiske studentereksamen i sommeren 2003, og herefter ikke taget yderligere uddannelse. Hun blev fastansat ved ... i 2003 med omdeling af landpost, cykelpost og sortering af breve. På grund af barsel og sygemelding på grund af piskesmæld havde hun dog ikke arbejdet siden 2006.

Det fremgår videre, at hun sammen med sin mand har en gård og tre heste. Hun har været tilmeldt det aktive tilbud ... v/... med fremmøde ca. 10 timer om ugen, og dette forløb har udtrættet hende meget. Hun havde svært ved at koncentrere sig og havde ofte svært ved at huske, hvad der blev sagt ved forløbet.

Det fremgår videre af side 5/12, at klager er konfliktsky, og at hun efter en samtale på jobcentret på ca. en time var helt udkørt, tømt for energi og hovedpineplaget.

Af side 6/12 fremgår, at der til landejendommen hører ca. 14.000 kvm jord, og at familien løbende har lavet omfattende renovering på hovedgården og de tilstødende bygninger, idet gården var i forfald, da de købte den. Størrelsen på grunden betyder, at der løbende er brug for renovering, hvilket klager aktuelt ikke magtede at tage del i pr. 3. december 2009.

Ifølge journalen side 11/12 fremgår, at klager helst ville arbejde med dyr eller have et arbejde, hvor hun var meget udenfor.

I speciallægeerklæring af 14. juli 2008 fra speciallæge i neurokirurgi ..., der vedlægges som **bilag ...,** fremgår, at klager var udsat for et færdselsuheld den 16. oktober 2007 som bagsædepassager i bil. Klager var ikke bevidstløs og kunne selv stå ud af bilen. Hun blev indbragt til skadestuen på ... Sygehus, hvor der ikke blev foretaget røntgenundersøgelse, og klager blev udskrevet.

Dagen efter opsøgte klager skadestuen igen og fik taget en røntgenundersøgelse af halshvirvelsøjlen, der ikke viste noget abnormt. Der var nu klager i form af hovedpine, hukommelsesproblemer, koncentrationsbesvær, øget irritabilitet, svimmelhed, nakkesmerter og smerter svarende til højre skulderblad. Hun havde en søn på 16 mdr. og var gravid i 27. uge. Hun følte sig ikke i stand til at klare fysisk belastende arbejde. Hun mente dog selv at kunne klare et stillesiddende arbejde.

Ved den objektive undersøgelse fandtes beskedne objektive fund i form af let muskelømhed langs hvirvelsøjlen. Der blev fundet fuldstændig fri bevægelighed i både nakke og brysthvirvelsøjle og ingen tegn på nervepåvirkning. Speciallægen konkluderede, at tilstanden havde været stationær siden kort tid efter ulykken, og at det virkede realistisk, at klager gennemgik en arbejdsprøvning med henblik på at opnå ikke fysisk belastende arbejde med gode muligheder for hyppige arbejdsstillingsskift. Der var ikke behov for yderligere behandling ud over almindelig smertestillende medicin.

Ifølge LÆ125/Statusattest af 24. juni 2008 fremgår, at det ikke havde været muligt for klager at få en deltidsstilling hos ... omkring april/mail 2008 på grund af graviditet og forventet barselsorlov den 16. september 2008 samt på grund af whiplashgener. Genoptræningen blev kompliceret af graviditeten, men på sigt mente lægen, at der var en god prognose. Attesten vedlægges som **bilag ...**

Ifølge referat af forløb hos ... af 16. december 2009 fremgår, at klager havde været fraværende på kursusforløbet i tre ud af otte dage, at hun havde været meget plaget af hovedpine, og at klager havde fundet det meget vanskeligt at forestille sig, hvilket arbejde hun ville kunne klare. Referatet vedlægges som **bilag ...**

Det fremgår da også af journal fra ... Kommune, **bilag ...**, pr. 7. maj 2010, at klager oplyste, at hun aktuelt var mest plaget af hovedpineproblematikken. Af journalen pr. 2. juli 2008 fremgår bl.a. følgende:

> *'[Klageren] har været sygemeldt siden den 05.05.08 fra sit arbejde som postbud, grundet piskesmæld ved et færdselsuheld. Hun er gravid med termin den 14.10.08 og er nu også sygemeldt pga. graviditetskomplikationer. [Klageren] forventer ikke at blive raskmeldt inden barsel.'*

Klager var på barsel på uheldstidspunktet den 16. oktober 2007 og blev så efter endt barsel sygemeldt ganske kort, før hun igen overgik til barsel på grund af ny graviditet. Hun blev opsagt med sidste ansættelsesdag den 31. januar 2010 fra ...

Ifølge brev af 13. oktober 2008 fra egen læge, **bilag ...**, fremgår bl.a. nederst, at det på grund af piskesmældsulykken ville være lægens anbefaling, at klager startede på deltid på arbejdet, men eftersom postvæsenet ikke kunne tilbyde dette, var hun nødt til at være sygemeldt på fuld tid fortsat. Den efterfølgende sygemelding fra den 19. juni 2008 skyldtes både whiplashfølger og graviditetsgener.

Ifølge skadestueepikrise fra Regionshospital ... pr. 17. oktober 2007, **bilag ...**, dvs. dagen efter uheldet, er angivet, at klager ikke var bevidstløs på noget tidspunkt efter uheldet, og at der formentlig var tale om spændinger i muskulaturen, men ingen brud.

På baggrund af ovennævnte materiale vurderede selskabets lægekonsulent, at tilstanden var stationær, og at det generelle erhvervsevnetab var nedsat med mindre end 50 %, ligesom klager måtte være klar til at genoptage en arbejdsfunktion med skånehensyn i forhold til nakkebelastende funktioner. Endvidere blev det besluttet at indhente en erklæring fra neuropsykolog.
Som **bilag ...** fremlægges erklæring fra specialist i neuropsykologi ... vedrørende undersøgelse foretaget den 25. juni 2010.

Det er angivet under 'Sammenfatning og konklusion', at klager fremstod umiddelbart uden koncentrations- eller hukommelsesvanskeligheder under samtalen, men fremstod mimikfattig og grådlabil. Der fandtes lettere kognitive vanskeligheder efter trafikulykken og relativt udtalte symptomer på en depressiv problematik. I forhold til erhvervsevnen vurderedes klager i et vist omfang at kunne varetage et arbejde, der ikke stillede krav til højt tempo, vedvarende tilegnelse af viden eller fysisk belastning af nakke og skuldre, og på sigt var der fortsat mulighed for bedring i funktionsniveauet.

Der fandtes således ikke grundlag for hjerneskade eller lignende, ligesom undersøgelsen var stort set normalt med nedsat koncentrationsevne og tempo i forhold til løsning af opgaver.

På denne baggrund meddelte selskabet ved brev af 16. juli 2010, **bilag ...,** at selskabet ikke kunne bevilge præmiefritagelse og udbetaling fra forsikringen.

Med brev af 28. januar 2011, **bilag ...,** fastholdt klagers advokat, at klager var berettiget til udbetalinger.

Klager har i samråd med egen læge efter fremkomsten af den neuropsykologiske erklæring gennemgået en behandling med depressionsmidlet Mianserin.

Ved brev af 15. februar 2011, **bilag ...**, meddelte selskabet, at man ville tilbyde at indhente sagsakterne fra kommunen for at foretage en revurdering af, hvorvidt der var sket en forværring af klagers helbred.

Som **bilag ...** vedlægges uddrag af akter fra ... Kommune modtaget den 14. marts 2011 af selskabet. Det fremgår bl.a. af arbejdsevnevurderingsjournalen ajourført den 7. september 2010, side 3, at klager var startet i praktik ved ... Naturskole, hvor hun arbejdede 3 timer om dagen mandag, tirsdag og fredag. Det var planlagt, at hun langsomt skulle trappes op i tid.

Af side 4 fremgår, at der var startet praktik ved ... ...center i perioden fra 28. juni 2010 til 25. juli 2010 med planlagt 16 timer om ugen. Klager fandt, at praktikken var stressende. I opfølgning pr. 11. august 2010 fremgår, at det gik bedre med praktikken, og at klager fremmødte 16 timer om ugen.

Af side 12/15 fremgår, at det vurderedes fra praktiserende neurolog, at de af klager angivne gener var sekundære til traumet, men at et længerevarende forbrug af Pamol muligvis også kunne medvirke til hovedpinen. Klager opfyldte kriterierne til en let depression og kom i behandling herfor. Det var egen læges vurdering, at der var skånehensyn for tunge løft og belastninger af ryg og nakke. Kommunen vurderede (side 15/15), at der fortsat var behandlingsmuligheder i forhold til både depressionstilstanden og hovedpinetilstanden.

Ifølge ambulantepikrise fra Neurologisk Ambulatorium af 19. august 2010, bilag ..., fremgår af side 2 under den objektive undersøgelse, at der var normal nakkebevægelighed.

Kommunen stoppede betalingen af sygedagpengene pr. 30. september 2010, jf. **bilag ...**

Ved brev af 9. maj 2011 til klager, **bilag ...,** fastholdt selskabet, at de nye oplysninger fra kommunen ikke gav anledning til en ændret vurdering af, at klager ikke opfyldt betingelserne for udbetaling af ydelser under forsikringen, idet klager burde kunne varetage arbejde, som ikke har komplekse arbejdsopgaver eller stresset miljø og med skånehensyn i forhold til nakkebelastende funktioner.

Selskabets vurdering

Det er fortsat selskabets opfattelse, at klager ikke har løftet bevisbyrden for, at den medicinske erhvervsudygtighed er nedsat med minimum 50 %, som er en betingelse for udbetalingen af halv ydelse, ligesom klager ikke har løftet bevisbyrden for, at erhvervsudygtigheden er nedsat med minimum 2/3, som er betingelsen for udbetaling af den fulde ydelse samt præmiefritagelse.

Det fremgår af de lægelige akter i sagen, at klagers tilstand er stationær, og at der alene er fundet beskedne objektive fund efter færdselsuheldet samt fri bevægelighed i nakkemuskulaturen. Det fremgår flere steder i materialet, at klager ikke var bevidstløs efter uheldet, og der er da heller ikke fundet holdepunkter for hjerneskade. Den neuropsykologiske undersøgelse er stort set normal med let nedsat koncentrationsevne. Herudover er angivet let depression, som må antages at bedres over tid.

Der er ikke i skadestuejournalen den 17. oktober 2007 angivet problemer med hovedpine, hvilket synes efterfølgende at være den primære klage i forhold til den angivne nedsatte arbejdsevne ifølge de kommunale akter.

Klager burde således kunne magte et arbejde med de rette skånehensyn i forhold til nakkebelastende funktioner, herunder undgå tungere fysisk præget arbejde. Det bemærkes i den forbindelse, at klager er en ung person på 28 år, hvorfor mulighederne for at opnå arbejde burde være gode, ligesom prognosen på sigt burde være god.

Egen læge har da også vurderet, at klager i sygeperioden burde kunne klare deltidsarbejde, men at ... ikke har kunnet honorere dette, ligesom klager havde problemer med graviditetsgener. Hun var på barsel på uheldstidspunktet og kan ikke antages at have haft en egentlig uafbrudt sygemelding med nedsat erhvervsevnetab på minimum 50 % tilbage fra tre måneder efter uheldet og fremadrettet, idet der har været tale om afholdelse af forældreorlov, barselsorlov og gentagen barselsorlov og forældreorlov, hvor klager øjensynligt skulle have påbegyndt arbejde på ny den 27. august 2009, men måtte opgive dette på grund af sin samlede tilstand og manglende tilbud om deltidsarbejde.

Klager synes således ikke i tilstrækkeligt omfang at have medvirket til en afklaring af sin generelle erhvervsevne, herunder muligvis som følge af, at hun har to små børn og en stor gård, som skal passes.

Det fastholdes således, at klagers generelle erhvervsevnetab ikke udgør mindst 50 %, hvilket er ensbetydende med, at klager ikke opfylder betingelserne for præmiefritagelse og udbetaling af hel eller delvis erhvervsevnetabsydelse fra en periode på tre måneder efter, at erhvervsevnen har været nedsat uafbrudt med minimum 50 %, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. 6."

Klagerens advokat har i brev af den 6/8 2012 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"Påstanden om at min klients erhvervsevnetab siden ulykken har været nedsat med minimum 50 % og fortsat er det fastholdes.

Graviditetsgenerne er klart sekundære i forhold til følgerne efter trafikulykken. Hvilket fremgår af alle de lægelige akter. Der mangler konkrete eksempler på, hvad disse er. Ud fra et fyringshensyn mente min klients læge, at det var væsentligt, at disse blev tilføjet klagerne over smerterne fra ulykken.

De akter modparten henviser til fra kommunen side 3 i indlægget, er ikke nogle der kan ligges afgørende vægt på, da disse er journalført af en af kommunens ansatte, og ikke en læge. Der er ingen lægelig dokumentation på, at min klients erhvervsevnetab er begrænset pga. graviditeten.
At min klient blev gravid få måneder efter at ulykken indtraf, skal ikke komme hende til skade, skadevolder må tage skadelidte som hun er.

At hovedpinen ikke blev noteret som værende indtrådt lige efter ulykken, betyder ikke at den ikke er en følge af ulykken. Min klient havde det meget dårligt, da hun blev indbragt til hospitalet, og havde ondt så mange andre steder, at hovedpinen var det hun klagede mindst over. I erklæringen fra ... afvises dette da heller ikke, som værende en følge efter ulykken.

Depression ses ofte som en følge af et trafikuheld, hvor skadelidte får kognitive vanskeligheder. At min klient får en lettere depression, er en klar følge af ulykken, og begrænser sammen med de andre gener fra ulykken hendes erhvervsevne.

Der er tilstrækkelig medicinsk samt tilknyttende kommunalt vurdering vedr. min klients erhvervsevne, til at fastslå, at ikke på noget tidspunkt efter ulykken har været oppe på 50 %.

Lægerne udtaler alle samstemmigt, at hvis skadelidte skal genoptage noget arbejde, skal det være med omfattende skånehensyn og være deltid (og derved ikke sagt halvtid eller derover).

Ved arbejdsprøvningen der skal ses i sammenhæng med den lægelige vurdering, er der tale om arbejde på op til 16 timer pr. uge. Reelt blev det kun til 12 timer pr. uge trods planen var 16 timer.
Dette korte antal timer skal bruges til at fortolke og forstå, hvad lægerne mener med skånebehov og deltid.

Dertil skal det bemærkes, at en læge kan have en opfattelse af, i hvilket omfang en patient kan klare at arbejde, men efter et reelt forsøg fra patient på at udføre et arbejde, må lægen revurdere opfattelsen, da patienter er forskellige.

Det gøres derfor gældende at bevisbyrden for, at min klients erhvervsevne siden ulykken har været nedsat med minimum 50 % er løftet. Det er bevist, at såfremt ulykken ikke var indtruffet, havde hun efter endt anden barselsorlov, været tilbage på sit arbejde med en arbejdsuge i samme omfang som før ulykken indtraf.

Jeg **eftersender** kopi af akter fra ... Kommune hvoraf det fremgår, at min klient nu er i jobprøvning på 10 timer om ugen. Nu hvor min klient ikke har graviditetsgener, er der ikke andet end følgerne efter ulykken, der begrænser hende i at arbejde fuld tid. Som det fremgår af akterne arbejder/jobprøves hun nu snart 5 år efter ulykken stadig, kun 10 timer om ugen.

At hun nu så længe efter ulykken forsat kun kan arbejde så lidt vidner jo om, at hun heller ikke efter ulykken og frem til nu har kunnet arbejde i et omfang der bare ligner 50 %.

Top Danmark har flere gange vurderet hvorvidt min klients erhvervsevne har været på 50 %, og har givet min klient afslag på erstatning, trods at hun har haft et krav på erstatning, da hun ikke har kunnet arbejde i et omfang der nærmer sig 50%."

21. 82.558

Selskabets advokat har i brev af den 6/9 2012 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"Det tidligere anførte i brev af 18. juli 2012 fastholdes, og der er ikke nye oplysninger i et af klagers advokat fremsendte materiale, som giver anledning til yderligere bemærkninger ud over, at det kan konstateres af skema vedr. bekræftelse af tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats, at timeantallet i virksomhedspraktik er angivet til at være '10 - 37' og at det fremgår af journalrapport fra Jobcentret, at arbejdstiden er 10 timer om ugen til en start. Det langsigtede mål er angivet til at være ordinært arbejde.

Disse oplysninger skal ses i sammenhæng med de øvrige oplysninger i sagen, hvorefter der foreligger meget beskedne objektive fund, og hvor klager indtil de angivne graviditetsgener opstod ifølge egen læge burde kunne klare at arbejde deltid på samme arbejdsplads hos Postvæsenet, der imidlertid ikke kunne tilbyde hende deltidsjob, hvorfor hun blev opsagt. Såfremt klager kunne arbejde deltid hos Postvæsenet efter uheldet, burde hun også kunne arbejde mere end halvtid i et job med de rette skånehensyn. Der synes at være sket en usædvanlig forværring af funktionsniveauet over tid."

Klagerens advokat har i brev af den 21/9 2012 til nævnet til dette bl.a. anført:

"Afslutningsvis, inden sagen forelægges for Nævnet, vil jeg kort bemærke, at når kommunen skriver, at der arbejdsprøves fra 10 - 37 timer, er dette ikke lig med, at kommunen har en forventning til, at min klient vil kunne komme op og arbejde 37 timer. At kommunen nævner 37 timer som en mulighed er helt standardprocedure, da kommunen selvfølgelig ikke på forhånd vil afskære en mulighed for at den skadelidte vil kunne blive afprøvet helt op til hvad der svarer til en normal arbejdsuge. Jeg vedlægger kopi af opdateret journal fra kommunen af 17/9 2012, hvoraf det tydeligt fremgår at det ikke er realistisk at min klient kommer op og arbejde noget der ligner 37 timer.

Det der skal tages udgangspunkt i er, at min klient siden ulykken indtraf, ikke har været i stand til at arbejde mere end et par timer om dagen, og dette understøttes ligeledes af hendes seneste arbejdsprøvning, hvor kommunen ikke på noget tidspunkt har vurderet, at min klient kan arbejde på, hvad der tilnærmelsesvis svarer til halv tid. Trods kommunen tidligere har skrevet, at det langsigtede mål vil være ordinært arbejde, er dette ikke ensbetydende med, at kommunen er af den opfattelse, at min klient her 5 år efter ulykken er indtruffet, skulle blive i stand til at komme op og arbejde 37 timer om ugen.

At min klient i perioden omkring ulykken har gennemført 2 graviditeter skal ikke komme hende til skade. Bemærkningerne omkring at postvæsenet ikke har kunnet tilbyde hende deltidsjob, som hun ellers burde have klaret, er ikke korrekt. At hun blev fyret fra ... skyldes ikke at de ikke kunne tilbyde hende et deltidsjob, men at min klient i samråd med egen læge fortsat var sygemeldt. Oplysningen om, at ... ikke skulle kunne tilbyde et deltidsjob er taget ud af kontekst, da baggrunden var, at De ikke kunne tilbyde hende et deltidsjob da hun var sygemeldt, herunder også på grund af gener fra graviditeten, men hovedsageligt fra ulykken.

Vedrørende modpartens bemærkninger om objektive fund, skal jeg blot bemærke, at det i piskesmældssager er meget svært at finde objektive fund, da der sjældent er brud på knoglerne eller andre målbare gener. De fleste af generne opleves af den skadelidte, og jeg mener derfor at der hovedsageligt skal tages udgangspunkt i de oplysninger skadelidte har oplyst lægen om vedrørende hendes tilstand, samt faktum, at hun nu her 5 år efter ulykken fortsat ikke kan arbejde mere end 10 timer om ugen.

Jeg er klar over, at forsikringen, som skadelidte har tegnet, tager udgangspunkt i en medicinsk vurdering. Dertil skal bemærkes, at skadelidte i situationer som denne, hvor hun er kommet ud for en piskesmældsulykke, ikke skal afskæres fra at være dækket af sin forsikring, blot fordi at der er færre objektive fund, end såfremt hun havde været udsat for en ulykke, hvor hun havde været mere synlig kvæstet. Jeg henleder hermed også opmærksomheden på, at hun trods alt har fået en méngradserstatning på 12 %, hvilket bestemt understreger, at der er objektive fund i sagen.

Der er i denne sag ikke tale om en usædvanlig forværring af funktionsniveauet over tid, generne har været der fra ulykken indtraf, blot har det taget tid før de relevante instanser, hermed de lægelige som de kommunale, har fået kortlagt omfanget af min klients skade."

Selskabets advokat har i fax af den 18/10 2012 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Det tidligere anførte i mine breve af 18. juli og 6. september 2012 fastholdes.

Det fastholdes i den forbindelse bl.a., at ... ikke kunne tilbyde klager et deltidsjob som ønsket. Der henvises i den forbindelse bl.a. til angivelser i klagers patientjournal fra 17. oktober 2007 til 27. august 2012, der vedlægges som bilag ...

Af side 21/30 i patientjournalen pr. 14. april 2008 samt 19. maj 2008 fremgår, at klager ønskede at arbejde på halv tid, men at der ikke kunne findes deltidsarbejde i ...

Ifølge de af klager fremsendte akter fra Jobcenter ... af 17. september 2012 er der henvist til, at klager skulle have følger efter hjernerystelse. Dette er imidlertid ikke lægeligt dokumenteret, idet en hjernerystelse og følger heraf kræver, at der har været tale om bevidstløshed, opkastninger m.v., hvilket ikke har været tilfældet. Det fremgår således af skadestuejournalen, at klager ikke havde været bevidstløs på noget tidspunkt efter uheldet, hvilket tillige fremgår af speciallægeerklæring af 14. juli 2000 fra speciallæge i neurokirurgi, ... (bilag ...).

Ifølge den opdaterede kommunale journal synes de væsentligste erhvervshindrende gener at være smerter i nakke, hovedpine samt væsentlige gener i højre skulder. Der er dog ikke konstateret objektive fund, der kan begrunde de massive smerter, og ved den objektive undersøgelse af speciallæge ... (bilag ...) fandtes alene beskedne objektive fund i form af let muskelømhed langs hvirvelsøjlen samt fuldstændig fri bevægelighed i både nakke og brysthvirvelsøjle, og ingen tegn på nervepåvirkning. Speciallægen fandt ikke behov for yderligere behandling ud over almindelig smertestillende medicin.

For så vidt angår arbejdstiden fremgår det af de opdaterede akter fra Jobcenter ..., side 4 af 12, at klager i august 2012 ønskede at øge sin arbejdstid til 12 timer om ugen med henblik på at komme hurtigt nærmere en afklaring af sin arbejdsevne."

Klagerens advokat har i fax af den 5/11 2012 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"**Vedr. ...**
Min klient ville stadig ønske at komme i deltidsarbejde. Dette har dog vist sig svært pga. af generne. Arbejdsevnen var på daværende tidspunkt ikke afprøvet, og min klient der ikke kendte de omfattende blivende gener ulykken har medført, ville naturligt bare gerne i gang igen, og prøve om ikke kroppen kunne bedres med tiden. Jeg henviser til ...'s konklusion, hvor han skriver, at der anbefales en arbejdsprøvning, hvor der ikke indgår fysisk belastende arbejde. Det er vigtigt at holde sig tor øje, at han ikke taler om et arbejde på halv tid, men

netop en arbejdsprøvning. Det job min klient havde før ulykken var belastende fysisk, (som postbud uddeling via cykel og nogle gange via bil) forstået på den måde, at der skulle mange mindre løft til i løbet af en dag, og at hun skulle bruge kræfter og koncentration på at cykle/køre. ... havde ikke andre afdelinger hvor de kunne tilbyde min klient ansættelse, så derfor var det reelt ikke muligt for min klient at forsætte hos ...

Vedr. Hjernerystelsen
Min klient havde alle klassiske symptomer på hjernerystelse, med opkastninger - svimmelhed sortnen for øjnene, dog uden at være bevidstløs, derfor har lægerne ment, at der var tale om hjernerystelse. I den forbindelse gør jeg opmærksom på, at en hjernerystelse kan være i forskellige grader, og jeg mener ikke, at man kan slutte, at hvis der ikke har været tale om besvimelse, så er hjernerystelse udelukket.

Vedr. ...
... skriver netop i hans konklusion, at der er tale om forvridning af halshvirvelsøjlen, samt et kronisk smertesyndrom. Vedr. behandling kunne han ikke tilbyde yderligere behandling end smertestillende. Dette er en helt normal behandling af piskesmældsgener, hvor den eneste behandling ofte er smertestillende.

Tiden har i overensstemmelse med ...'s konklusion vist, at min klients gener er konstante og stationære. Det afgørende for vurdering af en bløddelsskade er lægens konklusion, og hvorvidt der er følger efter skaden, som ... konkluderer netop her. Der skal tages hensyn til, at der ofte ikke er så mange objektive fund efter piskesmæld. Dette skal ikke afskære en skadelidt fra, at få dækning af sin forsikring, når det kan bevises, at denne har været uarbejdsdygtig.

Vedr. de 12 timer
Min klient vil gerne få afsluttet forløbet, da hun har været i det kommunale system lige siden ulykken. Min klient vil gerne have et arbejde i det omfang hun kan klare det. For at få fleksjob og derved komme ud på arbejdsmarkedet, er det nødvendigt, at hun kommer op på de 12 timer, og derfor gør hun alt hvad hun kan for at prøve og se, om det ikke kan lade sig gøre, trods smerterne. Efter seks år er arbejdsevnen pga. ulykken altså kun oppe på omkring de 12 timer, og dette taler imod at den tidligere i forløbet efter ulykken skulle have været højere."

Selskabets advokat har i brev af den 21/11 2012[11] til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"Under henvisning til ankenævnets brev af 8. ds. skal jeg herved på vegne af indklagede fastholde det tidligere angivne og samtidig tilføje, at det ikke er korrekt, som angivet i brev af 5. ds. fra advokat ..., at lægerne har 'ment at der var tale om hjernerystelse.'

Der fremgår således intet herom i skadestuejournalerne, speciallægeerklæring fra ... af 14. juli 2008 m.m. Der er ikke belæg for i sagen at konkludere, at klager skulle have pådraget sig en hjernerystelse ved uheldet."

Klagerens advokat har i brev af den 22/11 2012[12] til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"I forbindelse med mine afsluttende bemærkninger fremsender jeg hermed kopi af artikel skrevet af kontorchef ... vedrørende dækning. Jeg henleder opmærksomheden på kontorchefens redegørelse for kriterierne.

Endelig skal jeg anmode Ankenævnet for Forsikring om at kigge på sagen samlet, derved forstås fra uarbejdsdygtigheden indtraf og frem til nuværende tidspunkt. Jeg mener, at der i sagen bør tages stilling til både midlertidige og varige erhvervsevnetab, herunder betragtningen omkring den fagspecifikke erhvervsevne samt den generelle erhvervsevne.

Sagen omhandler et langt forløb og Nævnet bør tage stilling til, hvornår der er tale om den ene form for erhvervsevnetab, og hvornår der er tale om den anden form for erhvervsevnetab, da det må kunne fastslås, at der under alle omstændigheder opstår et tidspunkt, hvor den varige erhvervsevne er indtrådt og afløser den midlertidige erhvervsevne.

Det kan oplyses, at min klient intet har modtaget fra sit forsikringsselskab, hverken for midlertidig eller varig erhvervsevnetab, og jeg mener derfor, at der ikke er andre muligheder end at Ankenævnet for Forsikring foretager denne vurdering og opdeling af tabet."

Af forsikringsbetingelserne[71] fremgår bl.a.:

"**6 Hvad skal der til, før der bevilges præmiefritagelse og udbetaling af erhvervsevnetabsforsikring?**

A Forsikringen er tegnet med en karenstid på 3, 6 eller 12 måneder, hvilket fremgår af police/forsikringsmeddelelse.
...
E Nedsættes forsikredes erhvervsevne med mellem 1/2 og 2/3 af den fulde erhvervsevne, ydes ingen præmiefritagelse, men der udbetales halv erhvervsevnetabsforsikring.
F Nedsættes forsikredes erhvervsevne med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne, ydes præmiefritagelse samt udbetaling af hele erhvervsevnetabsforsikringen.
G *Hvor meget udbetales der?*
Ved erhvervsevnetab på mindst 2/3 udbetales den årlige ydelse, som fremgår af policen/forsikringsmeddelelsen.
Ved erhvervsevnetab på mellem 1/2 og 2/3 udbetales halvdelen af den årlige ydelse, men der bevilges ikke præmiefritagelse.
...
7 Nedsættelse af erhvervsevnen vurderes efter følgende regler:

A Fastsættelsen af graden af erhvervsevnetab sker på grundlag af en lægelig vurdering af erhvervsevnetabet som følge af sygdom/ulykke (medicinsk erhvervsevnetab), samt oplysninger om, hvad forsikrede er i stand til at oppebære af indtægt, når erhvervsevnetabet tages i betragtning (økonomisk erhvervsevnetab).

Såvel det medicinske som det økonomiske erhvervsevnetab skal opfylde betingelserne for at der kan ske udbetaling.

Midlertidigt erhvervsevnetab:
Ved midlertidigt erhvervsevnetab forstås, at forsikrede er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde.

Ved 1/2 midlertidig erhvervsevnetab forstås, at forsikrede alene kan passe sit arbejde i et omfang svarende til 1/2 eller mindre. Hvis forsikrede kan passe sit arbejde i større omfang end 1/2, er erhvervsevnetabet ikke 1/2.

Hvordan bedømmes midlertidigt erhvervsevnetab?

Nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede pga. sygdom eller ulykke ikke længere skønnes i stand til ved egen arbejdsindsats at oppebære en indtægt der er mere end halvdelen respektive en tredjedel af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn.
Erhvervsevnen anses ikke for nedsat såfremt og så længe forsikrede modtager fuld løn fra sin arbejdsgiver. Udbetaling ved midlertidigt erhvervsevnetab sker i starten af perioden med nedsat erhvervsevne efter karenstidens udløb.
Når Topdanmark har foretaget en vurdering af, om forsikrede varigt har mistet erhvervsevnen, ophører forsikredes ret til udbetaling ved midlertidigt erhvervsevnetab, Denne vurdering sker som regel senest 18 måneder efter den 1. sygedag.

Varigt erhvervsevnetab
Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har sygdomstilstanden stabiliseret sig i et sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om erhvervsevnen varigt er nedsat med 1/2 respektive 2/3.
...
Hvordan bedømmes varigt erhvervsevnetab?
Bedømmelsen sker under hensyntagen til forsikredes nuværende tilstand.
Erhvervsmulighederne skal bedømmes både indenfor forsikredes eget fag, tidligere arbejdsområde, indenfor beslægtede fag eller fag, der er egnede i den konkrete situation.
Det er således den generelle erhvervsevne og ikke erhvervsevnen i forsikredes erhverv, der skal være nedsat.
Ved vurderingen af forsikredes længerevarende tab af erhvervsevnen foretages derfor et skøn over, om forsikrede må anses for egnet til omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til omskoling, og den generelle erhvervsevne ikke er nedsat med 1/2 respektive 2/3, stopper bevillingen. Der bevilges altså ikke i selve omskolingsperioden. Fastsættelse af graden af erhvervsudygtighed sker på grundlag af en lægelig vurdering og oplysninger om hvad forsikrede er i stand til at oppebære af indtægt, når erhvervsudygtigheden tages i betragtning."

Nævnet udtaler:

Efter en gennemgang af sagen, herunder parternes indlæg og de lægelige og kommunale oplysninger, finder ankenævnet efter en samlet vurdering, at det er godtgjort, at klagerens erhvervsevne er nedsat med halvdelen, men ikke med 2/3. Selskabet skal derfor fortsætte sagsbehandlingen, herunder tage stilling til, fra hvilket tidspunkt erhvervsevnetabet skal regnes.

26. 82.558

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Topdanmark Forsikring A/S, skal anerkende, at klagerens erhvervsevnetab er nedsat med halvdelen og skal på dette grundlag fortsætte sagsbehandlingen.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Henning Jønsson